

Nederlandstalig Genootschap voor Vergelijkende Studie van Opvoeding en Onderwijs - NGVO

www.ngvo.eu

Versie 16 maart 2023

A. Voorlopig programma 2023-2024

A.1 Symposium ‘Cross-Cultural Sustainability’

Symposium dinsdag 23 mei 2023, 15:30-17:45 hrs Vrije Universiteit Amsterdam. De voorzitter van WCCES www.wcces-online.org Prof. dr. N’Dri T. Assié -Lumumba zal een openings keynote verzorgen omdat NGVO dit jaar haar 50-jarig jubileum viert. Verdere informatie op de [SERVUS](https://vu.nl/en/about-vu/research-institutes/servant-leadership-centre-for-research-and-education/more-about/servus-symposia) website; <https://vu.nl/en/about-vu/research-institutes/servant-leadership-centre-for-research-and-education/more-about/servus-symposia>

Contactpersoon: Dr. Sylvia van de Bunt, [email: s. van de. bunt@vu.nl](mailto:s.van.de.bunt@vu.nl)

A.2 Studiebijeenkomst ‘Actief in Europa’ vanwege recent advies van de Onderwijsraad

Deze studiebijeenkomst zal worden gehouden naar aanleiding van het Advies van de Onderwijsraad dat op 9 maart 2023 is verschenen. Het is de bedoeling in de tweede helft van 2023 een studiedag te organiseren. De Onderwijsraad schrijft in een mail het volgende:

Graag attenderen wij u op het advies *Actief in Europa*, dat de Onderwijsraad op 9 maart 2023 heeft gepubliceerd. De raad adviseert de regering om serieus werk te maken van Europees onderwijsbeleid. Want de huidige afwachtende houding van Nederland doet geen recht aan de toenemende invloed vanuit Europa op het onderwijs. De raad beveelt de onderwijsministers aan om in samenspraak met het onderwijsveld te zorgen voor een strategische agenda, die duidelijkheid biedt over de Nederlandse ambities voor Europees onderwijsbeleid.

Een Nederlandse strategische agenda geeft focus en houvast aan onderwijsinstellingen, partijen in het veld en de overheid. Met een strategische agenda kan het onderwijs beter gebruikmaken

van de mogelijkheden die Europa biedt, bijvoorbeeld als het gaat om aansluiting op de arbeidsmarkt, duurzame ontwikkeling en uitwisseling van kwalificaties. Maar ook inspelen op risico's, meedoen in de sturingsdynamiek en zo actief bijdragen aan Europees onderwijsbeleid. In 2029 wordt Nederland voorzitter van de Europese Unie. Daarmee krijgt de Nederlandse regering de kans mede richting te geven aan Europees onderwijsbeleid.

Het advies vindt u op de website van de Onderwijsraad: <http://www.onderwijsraad.nl/adviezen>

Contactpersoon: Dr. Henk Oonk, email: heliosonderwijs@hetnet.nl

A.3 Publicatie en/of studiebijeenkomst rond urgente thema's in het onderwijs en aspecten van onderwijsinnovatie in de periode 2023-2024

Drie invalshoeken dienen zich aan voor het organiseren van studiebijeenkomsten en publicaties:

1. Actueel urgente thema's in het vigerend onderwijs, die vragen om een nadere analyse. Soms gaan deze al vergezeld van beleidsmatige notities zoals de kentering in de ambitie tot internationalisering van het hoger onderwijs. Maar primair wordt gelet op signalen vanuit het werkveld waaraan nog geen ministerieel gehoor is gegeven.
2. Overheidsnotities ten aanzien van onderwijsinnovatie of -bijsturing, die vragen om een breder kader zodat deze interpreteerbaar en meer voorspelbaar worden vanuit analoge processen uit het verleden. Voorbeelden zijn: Regulering schaalgrootte-, openbaar- / bijzonder-, toetsingsregime, methode pluriformiteit, ICT-georiënteerd, narratief-, buitenonderwijs etc.
3. Recent onderzoek naar processen en patronen in het huidige onderwijs, waarbij de opschuivende maatschappelijke realiteit vraagt om onderzoek en analyse van grotere gehelen. Voorbeelden zijn de onderzoeken onder regie van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO, www.nro.nl) waarbij vraagsturing door het werkveld als primair geldt.
4. Combinaties van de voorgaande types. In alle gevallen dient prioriteit te worden gegeven aan comparatieve onderwijsthema's die niet door bestaande partijen worden behartigd of onvoldoende in onderlinge samenhang worden beschouwd.

Contactpersoon: Prof. Piet Kommers, email: pkommers@gmail.com

Prof. dr. Melissa Tuytens van de Universiteit van Gent is betrokken bij dit programmaonderdeel. <https://biblio.ugent.be>; email: melissa.tuytens@ugent.be

B. Leden Stuurgroep

Dr. Sylvia van de Bunt: voorzitter/penningmeester
Vrije Universiteit Amsterdam, <https://research.vu.nl/en/persons/sgm-van-de-bunt>;

[email: s. van de. bunt@vu.nl](mailto:s.van.de.bunt@vu.nl)

Prof. dr. Piet Kommers, emeritus professor Universiteit Twente, <http://www.pietkommers.nl/>;
[email: pkommers@gmail.com](mailto:pkommers@gmail.com)

Prof. dr. Melissa Tuytens, Universiteit van Gent <https://biblio.ugent.be/person/801001983305>
[email: melissa.tuytens@ugent.be](mailto:melissa.tuytens@ugent.be)

Dr. Henk Oonk, Directeur Helios Onderwijs en Europa; voorzitter NEIOS, <https://neios.nl/>;
[email: heliosonderwijs@hetnet.nl](mailto:heliosonderwijs@hetnet.nl)

Prof. dr. Fons Trompenaars, hoogleraar Cross-Cultureel Management, Vrije Universiteit Amsterdam en oprichter/directeur THTConsulting.com

C. Achtergrond

NGVO is op 6 april 1973 opgericht, en kent een lange historie op het gebied van vergelijkende studies van onderwijs en opvoeding, zie ook www.ngvo.eu. De eerste vraag is of we de NGVO-thematiek als louter wetenschappelijk beschrijvingskader willen voortzetten, of dat we het perspectief verleggen naar de implicaties voor de huidige praktijken zoals internationalisering van het hoger- en primair en voortgezet onderwijs in een Europees of zelfs mondiaal kader. Als dit laatste het geval is dan is een dienstbare houding aan instanties die zich hier beroepshalve aan toewijden, wellicht een praktisch begin. Ook lijkt het de moeite waard te verkennen of en hoe studieopdrachten voor Master- en PhD kandidaten vanuit de nieuwe NGVO kunnen gaan helpen bij de uitwerking van thema's. Alvorens de mogelijke thematische invalshoeken te benoemen en uit te werken lijkt het dienstig om de recent ontwikkelingen in het NGVO snel de revue te laten passeren.

Conceptueel Landschap

In de verslagen van eerdere NGVO studiedagen is een ontwikkeling van de thematiek af te lezen:

De website van de World Council of Comparative Education Societies (WCCES) bood het platform voor een NGVO-site en in 2001 verklaarde het NGVO-bestuur de volgende vernieuwde maatschappelijke doelstellingen:

1. het bevorderen van onderwijs, onderzoek, beleid en ontwikkeling van internationaal en vergelijkend onderwijs in Nederland en Vlaanderen;
2. het verspreiden van ideeën en informatie, door middel van seminars en publicaties in Nederland, Vlaanderen en in het buitenland;

3. aansluiting te vinden bij andere wetenschappelijke verenigingen van vergelijkend onderwijs in het buitenland;

In 2016 speelde de vraag naar de ideale schaalgrootte voor onderwijs

De Studiedag in 2018 formuleerde de vraagstellingen:

1. Hoe geeft Europa vorm aan het onderwijs van de toekomst?
2. Hoe geeft onderwijs vorm aan de Europese identiteit?
3. Wat verwacht het onderwijs van Europa?

D. Actuele vraagstukken

Anno 2023 lijkt de vraag naar “Wat is goed Internationaal Onderwijs?” in een nieuw daglicht te komen staan: Onderwijsminister Dijkgraaf roept hoger onderwijsinstellingen op actieve werving van internationale studenten te staken. Door de groei van het aantal studenten in het Nederlandse hoger onderwijs, zijn voorzieningen binnen en buiten de hoger onderwijsinstellingen onder druk komen te staan. (NRC 22 december 2022.) Verder blijkt dat internationalisering ook een rol speelt in het Basis- en Voortgezet Onderwijs; zie bijvoorbeeld de vraag naar doorlopende leerlijnen in het domein ‘Burgerschapsvorming’. Vraagstellingen die daarbij ontstaan zijn: wat verstaan we onder de Europese en internationale oriëntatie (EIO) van het onderwijs? Wat zijn de doelstellingen, inhoud, werkvormen en eindtermen?

De oproep van Minister Dijkgraaf is een urgente aanleiding, maar ook het advies van de Onderwijsraad, 9 maart 2023: <http://www.onderwijsraad.nl/adviezen> over ‘Actief in Europa’. Henk Oonk stelt voor over deze thematiek in het najaar een bijeenkomst te houden. Nuffic verleent wel diensten naar studenten uit andere Europese landen zoals het ‘European Baccalaureaat Certificaat’, maar geeft verder geen expliciete prioriteit aan Europa vergeleken met andere landen wereldwijd. Vinden wij dit een ‘gemiste kans’? Sylvia van de Bunt merkt op dat bovenstaande onderwerpen zeker passen als discussiethema in het a.s. symposium ‘cross-cultural sustainability’. Je kunt je namelijk afvragen of terugdraaien van internationalisering in hoger onderwijs überhaupt mogelijk is, wenselijk is, en in hoeverre het op gespannen voet staat met duurzaamheid, en cross-culturele idealen?

Daarnaast wordt recent uitgesproken door dezelfde minister: “..Minister Dijkgraaf hekelt prestatiedruk in het onderwijs: ‘Nederland staat op een kantelpunt’; Er moet een einde komen aan de prestatiedruk in het onderwijs, waarbij het streven is om iedereen zo hoog mogelijk op te leiden.” Dat zegt Robbert Dijkgraaf (D66), minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, in een interview met De Volkskrant op 6 januari, 2023.

Samenwerking in WCCES verband, ook met zusterorganisaties in comparative education, bijvoorbeeld binnen Europa incl. de UK, is belangrijk.

Bovenstaande thema's worden door de stuurgroep bevestigd. Melissa Tuytens beaamde dat de thematiek 'Onderwijs en Toetsing' in Vlaanderen actueel is. Vanuit ons eerste overleg op 11 januari, 2023 worden genoemde thema's als actueel en relevant gezien voor de herstart van NGVO.